

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére von-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy hóra ———— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 211. szám.

Hétfő, szeptember 17.

Határkö.

(Politikai munkatársunktól.)

— szeptember 17.

A magyar politika útján új határkö emelkedett. Új és egy szebb, jobb irányt jelző.

Az a koszoru, amelyet Jekelfalussy honvédelmi miniszter a multkor a kassai honvédszoborra a kormány nevében letett, négy évtizedes hagyomány makacs előitéleteit semmisítette meg mindörökre és a beszéd, amelyet Bolgár Ferenc államtitkár az ünnepet követő diszvacsorán mondott, joggal tekinthető ama politika alapkövének, amelyet a jelenlegi kormány tagjai a nagy küzdelem során előkészítettek és most hatalomra jutván, meg is akarnak változtatni.

A hatalmi célokat hajszólo politika szó nélkül halad el minden honvédelmi elött és mert tudja, hogy a negyvennyolcas események ünneplésében való részvételtől eddig is minden kormány tartózkodott, az okos politika nem veti fel a kényes kérdést, hanem belenyugszik abba, hogy a hivatalos világ részvétlensége mellett folyjanak le a nemzet legdicsebb emlékeinek ünnepei. A nemzeti politikát szolgáló kormány elött azonban nem a kényelmi, nem a hatalmi szempontok a döntők. Döntő a nemzet joga és a nemzet lelkiülete. A nemzet joga pedig azt kívánja, hogy egy ország zavartalanul tisztelhesse hőseit, a nemzet lelkiülete pedig azt követeli, hogy e hősök emléket azok se tagadják meg, akikre az ország hivatalos vezetése van bízva. Hiszen saját magát becsüli meg mindig a nemzet, mikor nagy férfainak, hőseinek áldoz s a nemzet vezetőinek ezt természetszerűleg nem hátráltatni, hanem előmozdítani kell.

A jelenlegi kormány egy pillanatig sem habozott, hogy a nemzet jogának érvényt szerezzen és a nemzeti érületnek megadja a természet szerint kijáró tiszteletet. Volt bátorsága szakítani négy évtized előitéleteivel és volt bátorsága megmondani az uralkodónak, hogy ahogy eddig volt, nem jól volt és hogy jó legyen, ezután másként kell lennie. A király nem fordulhat el népének érzéseitől és miként gróf Apponyi Albert klasszikus szép szavakkal mondotta Jászberényben, a király csak nemzetével együtt lehet erős. A kormány nem leplezte érzéseit és amit gondolt, nyíltan megmondta a királynak is. És a király szó nélkül megadta a kormány előterjesztéséhez a hozzájárulását.

Mit bizonyít ez? Azt, hogy ok nélkül növelték eddig a félreértéseket, amelyek nemzet és uralkodója között időnként felmerültek. Ha ezek a félreértések nem lettek volna, ki tudja, milyen irányban fejlődött volna nemzetünk sorsa és ki tudja, nem volnának-e már jóval messzebb azon az úton, amelyen, tudjuk és látjuk, amugy is mily nehéz a haladás! A jelenlegi kormány arra vállalkozott, hogy ledönti azokat a hatalmas falakat, amelyeket a sok félreértés emelt nemzet és uralkodója között és kölcsönös megértés érzéseivel meg fogja teremteni azokat az alapokat, amelyeken a nemzeti állam minden kellékével egyetemben nyugodtan és biztosan felépülhet.

A kassai koszoru méltó kezdete e törekvésnek és a nemzet egy szebb, jobb jövődjé határkövének tekinti.

A nagybecskereki „József” közkórház.

— szeptember 17.

Nemrég jelent meg a fent megnevezett kórház évi kimutatása, amelyről a „Torontál” is megemlékezett, amennyiben a kimutatás egyik részét, a betegforgalom adatait közölte. Talán nem lesz érdektelen a kimutatás többi részéről is megemlékezni, mert végre is a közkórház olyan közintézet, amely iránt mindenki jogosan érdeklődik.

Nem akarom részletesen fejtegetni, hogy a pavillon-rendszerű közkórház a modern igényeknek teljesen megfelel, hogy a tudományos elveknek megfelelőleg a belső bajokban szenvedők, a sebészi, a szemézi stb. esetek, mind külön, megfelelő helyiségekben vannak elhelyezve s hogy ezen helyiségek tágasak, magasak, világosak és tisztán tartottak, hogy az ágyak célszerűek, kényelmesek, ruganyosak, tiszták, hogy az élelmezés jó, az egyes betegségi állapotoknak megfelelő, hogy az ápolás gondos, figyelmes, odaadó, s hogy a gyógykezelés természetesen kifogástalan. Mindezek mellett az árak olcsók, mert hiszen egy ápolási nap 1 korona 50 fillér s ezen csekély napi összegért a betegek elhelyezést, ápolást, orvosi kezelést, költöző szereket, gyógyszereket, élelmezést és kórházi fehérműt, sőt ruházatot is kapnak.

Nem csoda, hogy ilyen előnyök folytán a kórház látogatottsága mindinkább növekedik, sőt annyira növekedett, hogy a kórház az év legnagyobb részében oly mértékben tulzsufolt, hogy nem is jut valamennyi betegnek rendes ágy, hanem egy részét csak szalmaszékelyre kellett fektetni.

Ezen utóbbi körülmény készítette dr. Haidegger Lajos közkórházi igazgató-főorvost arra, hogy már évekket ezelőtt előterjesztést tegyen az iránt, hogy a kórház kibővíttessék. A hosszas hivatalos eljárás befejeztével mostan épül egy új nagy kórházi pavillon 100 beteg számára s ezáltal egyelőre legalább a tulzsufoltságnak eleje lesz véve.

A kórházban azonban nemcsak ezen 1 kor. 50 filléres osztály létezik, hanem van egy 2 kor. 50 filléres, sőt egy 5 koronás osztály is. Ezekben a beteg nem a közös terembe kerül, hanem külön szobát, külön ápolónót kap s kényelméről is előnyösebben van gondoskodva.

Ily körülmények folytán megszűnt a kórház azon rettegett hely lenni, mely a haldoklók asylyuma, megszűnt lenni azon rémitgető eszköz, melylyel a szőfogadatan betegeket, különösen a rakoncátlan beteg gyermekeket ijesztgetik.

Hogy a kórház mennyire megfelel rendeltetésének az lelkes, odaadó személyzetének köszönhető s első sorban, ami természetesen is, az orvosokat illeti meg e tekintetben az elismerés.

A belső betegségeben szenvedők egy pavillonban vannak elhelyezve és dr. Steiner Gyula osztályorvos gondozására vannak bízva, kinek ezáltal szakavatott működése számára elég tér nyílik, hogy tudományos képzettségét érvényesíthesse, sőt kutatásokat is eszközölhet.

A sebészi betegek külön pavillonban vannak, mely dr. Haidegger Lajos közkórházi igazgató vezetése alatt áll. Ezen osztály képezi egyúttal a kórház legérdekesebb részét, a miről az évi kimutatásnak ezen osztály betegforgalmáról beszámoló fejezete is tanuskodik. Szinte bámulatos azon működés, melyet dr. Haidegger itt kifejt, mert azon számos komplikált rendkívüli körülményt és szakavatottságot igénylő operációt, melyet dr. Haidegger itt végez, méltán megérdemli az elismerést, főleg, ha tekintetbe vesszük azon körülményt, hogy oly műtétet, melyeket a klinikákon 8—10 szakképzett orvos segédletével végeznek, kénytelen dr. Haidegger a kórházi orvos és 2—3 ápolónó segédkezése mellett végrehajtani.

Dr. Haideggert fáradságos működésében dr. Báthory Endre kórházi orvos támogatja és Luigardis és Leokadia irgalmas nénikék és Schäffer Erzsébet főápolónó szakavatottan segédkeznek neki.

Csakis az, akinek valaha alkalma volt ilyen nagy műtétet végignézni, bírja az ilyen súlyos műtétet kellőleg mérlegelni. A súlyosan beteg, kinn a latin konyha nem segít, kellő felvilágosítás után sokszor nagy lelki tusa után szánja magát arra, hogy megoperáltassa magát s reá bizza magát arra, hogy rajta a rettegett késsel segítsenek. A célszerűen berendezett és kellőleg meg-

világított műtő teremben megfelelő műtőasztalon a beteg el lesz altatva, miután előzetesen alapos vizsgálat megállapította, hogy az altatás nehéz feladatát kibírja állani. Mert bizony nem csekély dolog maga az altatás sem, mely abban áll, hogy chloroformgőzök belégzése révén mély álomba merül a beteg. Nem egyszer esett meg már az, hogy ezen mély álomból többé fel nem ébredtek a betegek. Dr. Haidegger és dr. Báthory oly körültekintéssel végzik ezt, hogy ily szerencsétlen kimenetel még náluk elő nem fordult. A mély álomba merülést egy izgalmi szak szokta megelőzni, mely alatt a betegek rendszerint kedélyesen fecsegnek, nevetnek, de vannak, kik ekkor erőszakoskodnak is, felugrani, sőt elfutni igyekeznek, ezeket le is szokás kötözni. Az alkoholistákat nehezebben lehet elaltatni s ezekre nézve az altatás veszélyesebb is.

A mély álomba merülést késsel vágni lehet, koponyáját, mellkasát, hasát megnyitani és belső szerveiken vágni, szurni lehet anélkül, hogy fájdalmat éreznének.

Tényleg, amint a kórházi jelentés ilyenekről elszámol, a legváltózatossabb súlyos műtétet végezték a kórházban.

Egy 14 éves fiúnak a koponyája megnyitása után agyvelejében levő gennyet bocsátották ki, több egyénnek gyomrából, beleiből beteg részeket távolítottak el, májükből, veséjükből egyes beteg darabokat vágtak ki, számos vakbéllobot sikeresen kezeltek a has megnyitása után, nem is szólva azon már ugyszólván az egyszerűbb műtétetekhez sorolandó kar és láb amputációkról s számtalan csekélyebb műtétről. S ha még tekintetbe vesszük, hogy a biztos enyészetnek indulnak legnagyobb része a műtét révén megmenthető volt, úgy érthető, hogy dr. Haidegger sebészi működése dicséretes s szinte felesleges, hogy a betegek a fővárosi klinikákra menjenek.

Különösen kiemelendő, hogy dr. Haidegger a sérv radikális műtétét oly exakte és sikeresen végezi, hogy az eredmény mindig kitűnő, sőt ebben a műtétben teljes szakspecialista működést fejt ki. Már pedig ismeretes, minő súlyos és folytonos életveszéllyel fenyegető állapot a sérv és minő előnyös dolog az, ha ettől szabadulhat az egyén.

Nem volna teljes a kép, ha fel nem említenők, hogy dr. Báthory Endre kórházi orvos egy szakszerűen képzett szemész, ki hosszú éveken át a kolozsvári tudományegyetem szemészeti tanszékén dr. Hoós Károly egyetemi szemész tanár oldalán mint asszisztens működött és magát annyira kiképezte e szakban, hogy a legkomplikáltabb szemműtétet végezi és számos vak embernek adta vissza szemévilágát.

A kórháznak van még egy külön pavillonja a fertőző betegségek és egy külön pavillonja a női betegségek számára.

Felemlítendő még, hogy a kórháznak van külön kápolnája és papja Wittwer Miklós rk. lelkész személyében, ki a szegény csüggedő szenvedőkbe a vallás kiapadhatatlan vigaszaiat reményt, bátorságot, türelmet bir csepegtetni.

Az ily nagy intézménynek, mint a minő a kórház, természetszerűleg gazdasági vezetése is sok gondot és fáradságot okoz, de Mádý Jenő kórházi gondnok a neki beosztott lelkes személyzete segítségével ezen nehézséget is le tudja küzdeni, sőt annyira vitte, hogy működése óta a kórház anyagilag is erősödik.

Ha mindezeket megfontoljuk, csak csodálhatjuk, hogy a kórházi intézők — orvosok, gondnok stb. — ily csekély fizetésben részesülnek azon rendkívül nehéz, fáradságos, idegölő működésükért.

Ezek felsorolása után azonban kénytelen vagyok azt felemlíteni, hogy a kórházban számos elmebeteg van, akiknek elhelyezése sok kívánni valót hagy hátra. Igaz ugyan, hogy az elmebeteg osztály csak „megfigyelő”, tehát csak etape volna a szegény elmebetegek szomorú sorsában, azonban tekintve, hogy az elmebetegek legnagyobb része huzamosan marad a kórház falai között, amiről a kórházi kimutatás tanuskodik, mert 68 elmebeteg közül csak 12 lett elmekórházba átszállítva, a többi mind itt ápolgatott s átlag 2 hónapig volt mindegyikük a kórházban, úgy különösen tekintettel arra, hogy az elmebajosok száma folyton növekedik, az örökké tulzsufolt állami elme-gyógyintézetekbe valakit elhelyezni nehéz, mindenkinek pedig nincs módjában a rendkívül drága fővárosi magánintézetekbe beadni elmebajos

hozzátartozóját, másrészt az elmebajosok egy része, legalább az izgalmi szakban, otthon nem tartható s gyakran hazulról hirtelen elszállítandó, úgy mégis szükséges volna az elmebajos osztályt is célszerűbben elhelyezni.

Dr. Fialowski Béla,
kir. törvészéki orvos.

HIREK.

Tájékoztató.

A Gözfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gözfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Október 7. Galamblovverseny.
Október 8. Közigazgatási bizottsági ülés.
Október 15. Torontálvármegye őszi közgyűlése.

— **Királyszobor Zichyfalván.** Zichyfalván, mint már említettük, szeptember 23-án, vasárnap leplezik le az ott felállított királyszobrot. Most vették a szobor leplezési ünnepélyének programját, amely a következő: 1. Délelőtt 9 óra 25 perckor a zichyfalvai indóháznál a Nagybecskerek felől érkező vendégek fogadtatása. 2. 9 óra 45 perckor gróf Karátszonyi Jenő v. b. t. t. és országgyűlési képviselő fogadtatása. 3. 10 órakor ünnepélyes isteni tisztelet. 4. Himnusz, éneklés a zichyfalvai dalárda. 5. Ünnepi beszéd. 6. A szobor leplezése és átadása. 7. Szózat, éneklés a zichyfalvai dalárda. 8. Déli 1 órakor diszebed a zichyfalvai olvasókör helyiségében. Egy teríték ára 4 korona. Akik a diszebeden résztvenni kívánnak, azokat felkéri a rendező-bizottság, hogy szándékukat akár levélbelileg, akár telefonon folyó évi szeptember hó 21. napjáig Martin József zichyfalvai jegyzővel közöljék. Az ünnepély előtti napon érkező vendégek elszállásolásáról szintén gondoskodik a rendező-bizottság, ha ezen szándékukat is a fentiek szerint közlik.

— **Személyi hír.** Thury Mihály pénzügyi számtanácsos, számvívósági főnök ma kezdette meg szabadságát.

— **Kitüntetett hírlapíró.** A király Singer Vilmos hírlapírónak, a nemzetközi sajtószövetség központi irodája elnökének a Ferenc József-rend középkeresztjét adományozta a csillaggal.

— **Lapunk felelős szerkesztője,** dr. Brájer Lajos tegnap Versecre utazott, hogy a délvidéki szini kerület ott tartandó ülésén részt vegyen.

— **Gróf Vilmos bucsuja.** Szép ünnepély színhelye volt szombaton a helybeli állami polg. és felső kereskedelmi iskola díszterme. Knyaskó Lajos igazgató az ifjúság és a tanári kar jelenlétében ugyanis ekkor bucsuztatta el szép beszéddel az intézet egyik érdemes tanárát, Gróf Vilmost, kit a miniszter saját kérelmére városunkból a beszercebányai áll. felső kereskedelmi iskolához helyezett át. Krausz Gyula felső oszt. tanuló érzékeny bucsubeszéde után Gróf tanár meghatottan köszönte meg az ovációt. A tanári testület tagjai azután a távozói kartás köztiszteltetben álló családjától is elbucuztak. Este baráti összejövetel volt a kaszinó éttermében, hol megjelent a tanári kar minden tagja.

— **Eljegyzés.** Bózsó Mátyás nagyszentmiklósi helyettes segédjegyző eljegyezte Polyák Ferenc zentai földbirtokos leányát, Mariskát.

— **Kitüntetett tanítónő.** Románpetréről írják lapunknak: Farka Györgyné Sepeczán Mária románpetrei községi tanítónőt a magyar nyelvnek kiváló sikerrel való tanításáért a Torontál-megyei magyar közművelődési egyesület elismerő oklevéllel tüntette ki. Az oklevelet Szépfy Elemér alibunári tb. főszolgabíró szombaton adta át a kitüntetettnek Románpetre községben az egybegyűlt községi előljáróság, tisztviselők, a községi és állami tanácsület jelenlétében, nagyhatású beszéd kíséretében. Az elhangzott lelkes eljenzés után a kitüntetett tanítónő meghatva köszönte meg a kitüntetést és megindultan fogadta a jelenlevők gratulációját.

— **Gondnoksági ülés.** A nagybecskereki állami iskolák gondnoksága szombaton délután dr. Plechl Szilárd elnöklése mellett ülést tartott, melyen jelen voltak: Balázi József, Bányai Jakab, Magyar Pál, Mayer Rezső, Manczer Lipót, Partilla Géza, Rigó István, Strossz Béla, Weisz Izidor és Baaden Károly, utóbbi ugyanis mint a gondnokság jegyzője. Dr. Plechl elnök meleg szavakban üdvözli a gondnokság új tagját, Magyar Pál kamarás-plébánost, ki köszönetet mondván a rokonszenves fogadtatásért, ígéretet tesz, hogy mint a gondnokság tagja, közvetve minden tehet-

ségével városunk iskoláigyeinek előmozdításán fog fáradozni. Az iskolák igazgatói ezután jelentést tettek a beiratások eredményéről, mely szerint a központi iskolába a két ujonnan létesített Kossuth-utcai osztály 84 tanulóval együtt beiratkozott 813 tanuló. Ezek között van tandíjfizető 350 tanuló, szegénységi bizonyítvány alapján pedig a tandíj alól felmentetett 463 tanuló. Az Eötvös-utcai iskolába a tomasováci-utcai tanulókkal együtt beiratkozott 344 tanuló. Tandíjat fizetett 114, felmentetett 230 szegénysorsos tanuló. Mayer Rezső gondnok ezután betérjesztette az iskola zárszámadásait és költségvetését, melyet a gondnokság helyeslőleg vett tudomásul. A költségvetéssel kapcsolatosan Magyar Pál arra való tekintettel, hogy felette kívánatos volna, hogy az ismétli iskolai tanulók is részesüljenek hitoktatásban, valamint az elemi iskolai osztályok felszaporodása folytán is, egy új hitoktatási állás szervezését sürgeti. Egyben, hivatkozván a miniszteri utasítás idevágó szakaszára, felterjesztést kíván intézni a közoktatásügyi miniszterhez, hogy az eddigi hitoktatási díjazását is az állam teljesítse. A gondnokság beható eszmecsere után elhatározta, miszerint kérelmet intéz a miniszteriumhoz egy új hitoktatási állás szervezése iránt. Sztákics Zsárkó g. kel. hitoktatási kérelmét tiszteletdíj iránt, a gondnokság pártolólaj terjeszti föl. Több kisebb jelentőségű tárgy elintézése után az ülés véget ért.

— **Tolveh Károly temetése.** Szombaton délután fél 6 órakor kísérték utolsó útjára Tolveh Károly fogorvost. A temetésen a gyászoló családon és rokonokon kívül az ismerősök és jóbarátok nagy serege vett részt, akik eljöttek megadni az utolsó tiszteletet az elhunyt érdemes polgárnak. Lelkiúdvéért ma délelőtt 10 órakor a róm. kath. plébánia-templomban engesztelő miseáldozat volt.

— **Az iparos- és kereskedő iskolai bizottság ülésé.** A nagybecskereki iparos- és kereskedő inasiskolai bizottság szombaton délután tartotta ülését dr. Plechl Szilárd elnöklése alatt, melynek lefolyása a következő volt: Baaden Károly igazgató bejelenti, hogy a bizottság három évi mandátuma lejárt, minek folytán a bizottság megkeresi a városi hatóságot a választás megajátása iránt. Az ipariskolai tanácsület kérelmét, hogy a tanítás egész éven át délután 5—7-ig tartassék, a bizottság teljesítendőnek tartja és pártolólaj terjeszti át az elsőfoku iparhatósághoz. A bizottság egy régebbi határozata értelmében a tanítók fizetését heti óránként évi 80 koronában kívánja megállapíttatni, minek folytán ezen összeget pótlólaj fölveszi a költségvetésbe. A fizetési többlet állami segélyből volna fedezendő. Végül a bizottság behatóan tárgyalta a rendőrkapitány átiratát, melyben tekintettel a rendőrség létszámának apadására, az esti oktatásnak a félreesőbb iskolahelyiségekben való megtartását kéri. A bizottság, minthogy az esti oktatás céljaira a többi iskoláépületekben megfelelő tanterem nem áll rendelkezésre, a kérelmet nem tartja teljesíthetőnek, hanem felkéri a rendőrkapitányt, hogy a tanítás után az utcán a rend fenntartásáról csendőrökkel gondoskodják, egyben felkéri, hogy nappal is, úgy mint eddig, rendőrt, illetve csendőrt állítson a központi iskola sarkára, mely az iskolából kijövő gyermekek biztonságát veszélyeztető gyorsajást megakadályozza.

— **Aranylakodalmom.** Egy egész emberöltőn át meglegedett, boldog családi életet élni, egy egész emberöltőn át és még azon is túl becsületes és lelkiismeretes munkával szolgálni a hazát és a társadalmat, olyan ünnepi eseményzámba megy ma, a milyent csak keveseknek juttat a gondviselés. Az érdeműs munkálkodásnak és családi boldogságnak egy ilyen kiválasztott párja Nikel József polgártársunk és neje szül. Kolleth Anna, akik e hó 15-én szombaton ünnepelték meg egybekelésüknek 50 esztendő évfordulóját. A lélekemelő családi ünnepély alkalmával d. e. 9 órakor hálaadó istentisztelet volt a róm. kath. plébánia templomban, esta pedig vacsorára gyűltek össze a jubilánsok családjai, ismerősei és jóbarátai s szíves óvációkban részesítették a ritka ünnepet ülő házaspárt.

— **A borhamisítás ellen.** Darányi Ignác földművelésügyi miniszter leiratot intézett a törvényhatóságokhoz, amely a napnap után napfényre kerülő borhamisításokra s az ezzel kapcsolatos intézkedésekre vonatkozik. A miniszter különösen utal az 1903: 23. törvényekre, amely szerint sem bort, sem mustot, sem szőlőbort nem szabad sem vizzal, sem más anyaggal keverni. E törvények értelmében mindazok, akik kevert bort árusítanak, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandók, azok pedig, akik hamis bort gyártanak: ugyanannyi pénzbüntetéssel s ezenkívül két hónapi fogaállal.

— **Kiállítás Zentán.** A zentai gazdakör által Zentán rendezendő országos baromfi, zöldség és gyümölcskiállítás munkálatai teljes erővel folynak. A baromfiosztályra szóló jelentkezések

rendező gazdakör — miután minden rendelkezésre álló tér megtelt — bezárta. Kivételesen még igen korlátozott mennyiségben zöldség és gyümölcs jelentést fogadnak el. A kiállítást Teleki Józsefné védnök nagy ünnepegek között az egész vidék gzzdatársadalmának jelenlétében, szeptember hó 22-én délelőtt 10 órakor nyitja meg. A gazdakör a védnök tiszteletére az nap diszebedet ad, este hangversenyt rendez. Másnap délután 2 órakor tartja meg a kör évi lódijazását, utána pedig a kiállítás területén az okszerű baromfiévesztésről gyakorlati előadást tartat. A csoportos látogatók elszállásolásáról gondoskodva van.

— **A mélykutak szaporítása.** Már egy esztendeje több oldalról állandó panasz érkezik a városi tanácshoz a mélykutak elégtelensége miatt. Orvoslás és irányban mindeddig azért nem történt, mert időközben a vízvezeték eszméje került szönyegre s amíg ezen vitatkoztak, a mélykutak szaporításának kérdése nem volt aktuális. Hogy azonban a városi képviselőtestület a vízvezeték ügyét levette a napirendről, a tanács most elhatározta, hogy amennyiben szükséges, új mélykutakat létesítse célból ma délután dr. Perisics Zoltán polgármester, Halmos József tanácsnok és Naszke Károly városgazda helyszíni szemlét tartottak a város különböző részein, ahol új mélykutak volnának felállítandók.

— **Hatósági mézarszék Szegeden.** Szegedről írják: A hus drágasága és árának folytonos emelése miatt sokszor fölajdult már a közönség, a sajtó pedig ismételtlen azt ajánlotta a hatóságnak, hogy állítson föl városi mézarszékot. Ez majd elejét veszi a mézárosok tulkapásainak és a közönségről leveszi azt a nyomasztó terhet, amely nagy veszedelemmel fenyegeti kivált a szegényebb néposztályt. A hatósági mézarszék föllállítására most konkrét indítvány érkezett a hatósághoz. Koszó István dr. törvényhatósági bizottsági tag indítványozza a hatósági mézarszék föllállítását, hivatkozva Temesvár példájára, ahol már van ilyen s abban jelentékenyen olcsóbb a hus, mint a piacon vagy az egyes mézarszékokban. Az indítványt legközelebb tárgyalja a város.

— **A lakodalmi ebéd után.** Mint Szegedről jelentik, kellemetlen eset történt néhány szegedi uri családdal a közelmúlt napokban. Löw Immanuel dr. főrabbi és családja, Mayer Ferenc és családja, valamint Weiner Miksa kereskedelmi és iparkamarai alelnök Cséhen voltak a főrabbi rokonai körében. Esküvő volt a háznál, dr. Ozorai Lajos temesvári áll. főgimn. tanár tartotta esküvőjét Wolff Irénnel, amit lakoma követett. Mikor a szegedi vendégek hazérkeztek, Löw Immanuel kivételével egytől-egyig ágytak estek. Mihamar konstatálták az orvosok, hogy a betegek könnyebb természetű mérgezésben szenvednek. A csenei lakomán valamely romlott étel okozta a mérgezést, amely szerencsére nem súlyos és pár nap alatt valamennyien egészségesek lesznek.

— **Letartóztatott kereskedő.** Mint Nagy-kikindáról jelentik, Joánovits István ottani kereskedőt a rendőrség pénteken délután a vizsgálóbíró megkeresése folytán letartóztatta, mert állítólag eladott fizlete leltárából több rendbeli árut eltulajdonított és a vevők elől elrejtett. Joánovits tagadja tettét és azt állítja, hogy azok az áruk, melyek nála vannak, nem voltak a leltárba felvéve.

— **Halál a vásáron.** Özv. Bálint Andrásné gazdag birtokosné Jázováról ellátogatott a nagy-kikindai vásárra. Pénteken ott járt-kelet a vásáron és később visszatért a kocsijához. Hirtelen rosszul lett fogta el és néhány perc múlva meghalt. A vásáros nép csakhamar csoportokban vette körül a halottat, hova nemokára fia, Bálint Mihály jázovai albíró és Zsoldos József jázovai lakos is megérkezett, kik az elhunyt személyazonosságát megállapították.

— **A rend.** — Biró: Ön azt állítja, hogy az éhség kényszerítette őt arra, hogy az éléskamrába betörjön. De hiszen nem csak élelmiszert lopott, hanem elvitt onnan egy pár csizmát is.

Betörő: Hja kérem, ezt azért tettem, hogy rendre oktassam a házbelleket, mert a csizma nem való az éléskamrába.

— **A szerelem áldozata.** Megirtuk lapunk múlt számában, hogy Gimpl Katalin nagy-kikindai családleány, a fölötti bánatában, hogy szeretője Lechner János magát fölbölte, gyufa-oladtott ivott. A leányt a kórházban ápolták, de már megmenteni nem lehetett. Hosszu szenvedések után tegnap reggel belehalt a szenvedett belső sérülésekbe.

— **Tűzek.** Mint Módosról jelentik, a napokban a káptalanfalvai határban levő kazlak között tűz ütött ki, amely nagymennyiségű szalmát és pelyvát pusztított el. Károsítak Hoffmann Jakab,

Boros András, Gutenkunst Henrik és Wendel Vilmos Káptalanfalván és Kiszely Kálmán dr. Módoson. A tűz állítólag Brunet Lajos gondatlansága folytán támadt. — Folyó hó 7-én este kigyuladt Rudnán Vu'csin Lukának biztosított buza-kazla. A tűz hajnalig eltartott. A kár ezer korona.

— **Gyujtogató gyermekek.** Mint Módosról jelentik, Aubart Frigyes szárcsai lakosnak Gertrud és Erzsébet nevű kis leányai apjuknak és Wágner Miklósnak nagy szalmakazlát csupa pajkosságból fölgyujtották. A kazal pár pillanat alatt lángszlop lett s az oltás hiábavaló volt, mert a kazal rövid idő alatt teljesen leégett.

Irodalom.

* **Nemzeti Állam** cím alatt új társadalmi és közgazdasági hetilap indult meg a fővárosban. A lapnak az az intenciója, hogy társadalmi uton szolgálja a magyar nemzeti állam kiépítését. A Nemzeti Állam első számának vezető cikkét Hock János országgyűlési képviselő írta. Szerkesztősége Kerepesi-ut 72. szám alatt van s előfizetési ára egész évre 12 korona.

* **A „Magyar Szemle”** (szerkeszti Szemere György) XVIII. évfolyamának 37. száma izléses külsővel s a következő tartalmas és figyelemreméltó közleményekkel jelent meg: Fra Filippo: Hangok a jövőből. — Gyilas: Ralph Waldo Emerson. — Kosztolányi Dez.ó: Az arkádok alatt (vers) Butti Luciferje. — Marsyas: Szonett (vers). — Zsoldos László: A két házmesterné. — Comon D'or: Budapest rejtelmek, vagyis ki tette ezt, óh! (kulturtörténeti irányregény Okker Leó rajzaival 5. folt). — Regény: Handel-Mazzetti Enrica báróné: Jesse és Mária (33. folt). — ford. Auer István). — Marcus: A hétről (Kürthy Gy. rajzaival). — Jegyzetek: Jegyzetek a Salome-ügyhöz. — A kolozsvári színház. — Riquette. — A szerkesztő üzenetei. — Hirdetések. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházy-utca 15.

* **A „Zenélő Magyarország”** zongora és hegedű zeneműfolyóirat ma megjelent 319. füzeté a következő értékes zeneműajánlatokkal lepte meg előfizetőit: I. Alfréd J. és Gerő Jenőtől „Adler Gigi”, a fővárosban és vidéken egyaránt legnépszerűbb kuplé. II. Miskolczy Kálmán Sándortól „Tulipán induló”, az összes zenekarok legkedveltebb műsordarabja. III. Decker Ferentől „Szürkületkor” — Le Crepuscule — hangulatos zongora darabjával. E pompás zeneműfolyóiratot, melynek minden egyes száma szakavatott megválasztással, minden zenei válfajt felölel s meghozza mindenkinek a maga izléséhez megfelelő zenei ujdonságot — mint ilyen — minden zongorázó figyelmébe melegen ajánljuk. Havonta két füzet — negyedéven 6 füzet — 3 korona előfizetésért. Egyes füzet és mutatványszám ára 1 korona. Előfizetheti a most folyó 27-ik félévre, valamint az előző évnegyedekre, kimerítő árjegyzéket az eddig megjelent 318 füzetéről ingyen és bérmentve. Legnagyobb beszerzési forrása az összes tan- és zeneintézetekben használandó hangjegyeknek: a „Zenélő Magyarország” (Klöckner Ede) zeneműkiadóvállalat és zeneműkereskedés Budapest, VIII. József-körút 20.

TÁVIRATOK.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” ered. távirata.) Bécsből táviratozzák: A magyar kormány által kiküldött szakreferensek, u. m.: Popovics Sándor pénzügyi, Szt. é. r. y. i. József kereskedelemügyi, Mezőssy Béla földmívelésügyi államtitkárok, továbbá Handel udvari tanácsos a kereskedelmi és Ottlyk Béla miniszteri tanácsos a földmívelésügyi miniszterium részéről ma Bécsbe érkeztek, hogy az osztrák kormány megbízottjaival felvegyék a kiegyezési kérdések tárgyalását.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A kiküldött szakbizottságok ma délután kezdtek meg működésüket. A bizottságok első feladata az, hogy úgy a magyar, mint az osztrák megbízottak kölcsönösen átnyújtják egymásnak kormányuk követelési listáját, miután ez a miniszterelnökök legutóbbi tárgyalása alkalmával nem történt meg. Beck báró ugyan közölte az osztrák kormány jegyzékének tartalmát Wekerle Sándor miniszterelnökkel, aki az osztrák miniszterelnökkel szintén tudatta a magyar követelések lényegét. A bizottság tehát most elsősorban a követelési jegyzékekkel szemben ideiglenes természetű álláspontok

létesítésével fog toglalkozni, amelyek alapján azután folytatni lehet a tárgyalásokat. Erdemi tárgyalásról egyelőre nincs szó. A delegáltak mindkét fél követeléseiről jegyzőkönyvet fognak felvenni s ennek megtörténte után a kiegyezési tárgyalásokban előreláthatólag szünet fog beállni, mely alatt a két miniszterelnök ismét érintkezésbe lép egymással. A magyar megbízottak hangulata a miniszterelnökök legutóbbi konferenciájának hatása alatt nem igen alkalmas arra, hogy reményeket keltsen a tárgyalások gyors lefolyása iránt s különben is a felek álláspontjai szinte a szélsőségek keretében mozognak.

A budapesti Washington-szobor leleplezése.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A városligetben emelt Washington-szobrot tegnap leleplezték le nagy közönség jelenlétében. Az ünnepélyt a budai daloskör nyitotta meg a Himnuszszal, utána pedig Rákosi Jenő mondott rendkívüli hatású beszédet az Országos nemzeti szövetség nevében. Ezután Zempléni Árpád ünnepi ódáját szavalta el, majd Kohányi Tihamér, az amerikai szoborbizottság elnöke beszéd kíséretében átadta a szobrot a fővárosnak, amelynek nevében Bárczy István polgármester vette át Végül megkoszorúzták a szobrot, majd a budai daloskör éneke rekesztette be a főlemelő lelkes ünnepélyt.

Kristóffy szanatóriumban.

Budapest, szeptember 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kristóffy József volt belügyminisztert tegnap egy drezdai szanatóriumba szállították. Kristóffy az utóbbi időben nagyfokú buskomorság vett erőt s hozzátartozói tanácsára vonult a drezdai szanatóriumba.

Strossmayer utóda.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Sarajevoból táviratozzák, hogy Stadler érsek a jövő hét folyamán Rómába utazik. Minden valószínűség szerint Stadler lesz Strossmayer volt diakovári püspök utódja.

Nagy vasuti szerencsétlenség.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” ered. távirata.) A déli vasut egyik legnagyobb forgalmu vonalán nagy vasuti szerencsétlenség történt. Unfersdorf állomásnál történt a szerencsétlenség, amelynek következtében a mozdonyvezető és két ember meghalt, 12 utas súlyosan megsebesült.

Az orosz események.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szombat este váratlanul elhunyt Trepov tábornok haláláról egy újabb szentpétervári híradás azt jelenti, hogy a tábornok halálát nem szívzéshűdés, hanem mérgezés okozta. A tábornok ugyanis ebéd után hirtelen rosszul lett s a segítségül hívott orvosok nyomban konstatálták a mérgezést. Mindent elkövettek a megmentésére, azonban a mérgező erő és gyorshatású volt, hogy nem lehetett rajta segíteni. Trepov halála Péterhofban rendkívüli riadalmat keltett s a legszélesebb körű vizsgálat folyik.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról sürgönyzik, hogy Péterhofban a napokban számos letartóztatás történt. A többek között letartóztatott egy udvari lakájt, két diákot és három hivatalnokot.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gróf Witte, a volt orosz miniszterelnök homburgi tartózkodására vonatkozólag egy szentpétervári sürgöny most azt jelenti, hogy Witte gégebajban szenved s Homburgban Spiess, a híres frankfurti gégespecialista orvos műtétet fog rajta végezni. Miután a műtét csak fokozatosan vihető keresztül és nagyon komoly természetű, Witte előreláthatólag még 2—3 hétig fog Homburgban maradni.

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 17. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	14.28—
Buza (áprilisra 1907.)	14.92—
Rozs (októberre)	12.22—
Rozs (áprilisra 1907.)	12.78—
Zab (októberre)	13.20—
Zab (áprilisra 1907.)	13.42—
Tengeri (októberre)	9.88—

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Nyilttér.*)

Jóbarátaimnak, ismerőseimnek
szívélyes Istenhozzád.

GRÓF VILMOS.

(879b—1.1)

*) Az e rovat alatti közölkéskor nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.
Érvényes 1906. május hó 1-től.

É r k e z i k:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
Béga-szentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó.

I n d u l:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.
Béga-szentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

Nagybecskereki tisztai ármentesítő társulat.

811. szám. 1906.

878-2.1

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a Nagybecskereki tisztai ármentesítő társulat védőtöltése folyó évi szeptember hó 23-án délelőtt 9 órakor a társulat hivatalos helyiségében tartandó nyilvános árverésen szakaszonként juhlegeltetési bérletre 1906. évi október 1-étől 1907. évi március 1-ig terjedő időtartamra kiadatik.

Kelt Nagybecskereken, 1907. évi szeptember hó 16-án.

Társulati igazgatóság.

Használt

boroshordók

megvételre kerestetnek.

(761—x.31)

Cim a kiadóhivatalban.

